

Socialdepartementet

**Godkännande av en överenskommelse om utvecklingsinsatser för psykiatri
med hjälp av de Nationella kvalitetsregistren**

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen godkänner överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om utvecklingsinsatser för psykiatri med hjälp av de Nationella kvalitetsregistren (*bilaga*).

Bakgrund

Psykiatriområdet är ett av regeringens mest prioriterade områden och målsättningen med regeringens politik är att genom strategiska och mer långsiktiga satsningar åstadkomma förbättringar inom detta område. Av särskild vikt i arbetet med att utveckla den psykiatriska vården är att det finns system som möjliggör uppföljningar av verksamheterna. Data i Nationella Kvalitetsregister utgör en god grund för detta. Regeringen har under senare år gjort särskilda satsningar på bl.a. kvalitetsregister inom psykiatri. De satsningar som har genomförts har bl.a. lett till att det i dag finns sammanlagt nio särskilda Nationella kvalitetsregister för psykiatri. I en nationell översyn av samtliga kvalitetsregister som gjordes under 2010 konstaterades dock att för psykiatriens del så behövs ytterligare stöd för att upprätthålla de insatser som gjorts för att berörda register ska få en fastare ställning i vården.

Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting är därför överens om att det behövs ytterligare insatser för att säkerställa ökad inrapportering av data till de befintliga Nationella kvalitetsregistren inom psykiatri samt bättre användning av dessa data i den kontinuerliga verksamhetsutvecklingen.

Överenskommelsen med Sveriges Kommuner och Landsting blir giltig under förutsättning att den godkänns av regeringen.

Utdrag till

Finansdepartementet/Ba

Finansdepartementet/Ke

Socialutskottet

Kammarkollegiet

Socialstyrelsen

Sveriges Kommuner och Landsting

Socialdepartementet

Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om utvecklingsinsatser för psykiatri med hjälp av de Nationella kvalitetsregistren

1 bilaga

Regeringen (Socialdepartementet) och Sveriges Kommuner och Landsting har enats om en satsning på utvecklingsinsatser för psykiatri med hjälp av de Nationella kvalitetsregistren.

Överenskommelsen ingår inom ramen för regeringens satsning på psykiatri och psykisk hälsa.

Bakgrund

Psykiatriområdet är ett av regeringens mest prioriterade områden och målsättningen med regeringens politik är att genom strategiska och mer långsiktiga satsningar åstadkomma förbättringar inom detta område. Under åren 2007–2011 har regeringen avsatt ca 3 700 000 000 kronor i särskilda satsningar inom psykiatriområdet.

Regeringen har även aviserat att den under perioden 2012–2014 avser avsätta närmare 900 000 000 kronor per år för åtgärder som ska kunna åstadkomma konkreta och varaktiga förbättringar för personer med psykisk sjukdom och psykisk ohälsa.

Av särskild vikt i arbetet med att utveckla den psykiatriska vården är att det finns system som möjliggör uppföljningar av verksamheterna. Data i Nationella Kvalitetsregister utgör en god grund för detta. För att hela tiden förbättra vårdens kvalitet är det viktigt att dessa data används som underlag till verksamhetsnära utvecklingsarbeten. Regeringen har under senare år gjort särskilda satsningar på bl.a. kvalitetsregister inom psykiatri. I april 2008 ingick staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) en överenskommelse om att upprätta en portal för samtliga kvalitetsregister inom psykiatriområdet (regeringsbeslut den 24 april 2008). Inom ramen för överenskommelsen avsattes drygt 35 000 000 kronor under perioden 2008–2010. Syftet med

överenskommelsen var även att utveckla kvalitetsregistren och dess tekniska miljö. När överenskommelsen ingicks fanns på nationell nivå fyra kvalitetsregister inom psykiatrin. Inom ramen för överenskommelsen skulle ytterligare fem nya kvalitetsregister komma i drift. När tiden för överenskommelsen var slut skulle alltså minst nio kvalitetsregister vara i drift, kopplade till portalen. En slutrapport från arbetet i överenskommelsen lämnades till regeringen våren 2011. I denna konstaterades att projektets mål uppnått. Sammanlagt fem nya kvalitetsregister hade tillskapats samt ett särskilt kompetenscentrum för just psykiatriregistren, Kompetenscentrum för psykiatriska och andra kvalitetsregister (KCP) Örebro Uppsala.

Följande Nationella kvalitetsregister inom psykiatrin finns i drift i dag:

1. Nationellt kvalitetsregister för bipolär affektiv sjukdom (BipolärR)
2. Nationellt kvalitetsregister för behandlingsuppföljning av svår AD/HD (BUSA)
3. Läkemedelsassisterad Rehabilitering av Opiatberoende (LAROS)
4. Kvalitetsregister ECT
5. Kvalitetsregistret för psykosvård (PsykosR)
6. Nationellt kvalitetsregister för ätstörning (RIKSÄT)
7. RättspsyK - Rättspsykiatriskt kvalitetsregister (RättspsyK)
8. Svenskt Beroenderegister
9. Nationellt kvalitetsregister för barn och ungdomar som konstaterats/misstänks blivit utsatta för sexuella övergrepp (SÖK)

Den 16 december 2009 beslutade regeringen att genom en överenskommelse med SKL tillsätta en arbetsgrupp för att göra en översyn av de nationella kvalitetsregistrens fortsatta utveckling. Målet med arbetsgruppen var att skapa förutsättningar för ett mer heltäckande system av register, samt en ökad användning av de nationella kvalitetsregistren i hälso- och sjukvårdens förbättringsarbete och i den kliniska forskningen. I arbetsgruppens slutrapport Guldgruvan i hälso- och sjukvården – förslag till gemensam satsning 2011–2015 konstaterades att på vissa områden är kvalitetsregistren mycket väl utbyggda och etablerade, men inom andra områden finns ett tydligt utvecklingsbehov. Detta gällde särskilt psykiatrin, men även äldrevården och primärvården. I slutrapporten konstaterade arbetsgruppen att fokus i framtiden bör ligga på att utveckla de register som finns inom nämnda utvecklingsområden. När det gällde psykiatrin framhölls särskilt att det utvecklingsarbete som pågått med stöd av regeringen bör upprätthållas framöver för att de insatser som gjorts ska få en fastare ställning i vården.

Vad gäller täckningsgraden i de psykiatriska kvalitetsregistren så kan det utläsas i de ansökningar som registren lämnade in till Beslutsgruppen för Nationella Kvalitetsregister i september 2010 (inför 2011) att registrens täckningsgrad varierade mellan noll och cirka 70 procent.

Täckningsgraden kan beräknas på olika sätt men det står klart att den varierar mycket mellan registren och att den generellt är otillräcklig för att exempelvis göra rättvisande nationella jämförelser.

SKL och staten har under 2011 också ingått en överenskommelse om utvecklingen och finansieringen av Nationella Kvalitetsregister för vård och omsorg under åren 2012–2016. Överenskommelsen syftar till att utveckla Nationella Kvalitetsregister så att dess potential för vårdens utveckling kan realiseras. I överenskommelsen konstateras även att uppföljningen och användning av kvalitetsregister som stöd för vårdens innehåll och utveckling har varit mindre omfattande i bl.a. psykiatrin.

Mål för överenskommelsen

Det övergripande målet med denna överenskommelse är att de Nationella kvalitetsregistren ska bli en självklar del i psykiatris uppföljnings- och utvecklingssystem. De ska vara användbara, lättillgängliga och anpassade efter sina målgruppers behov, bl.a. genom den gemensamma portalen ReQua, som arbetades fram inom ramen för överenskommelsen mellan staten och SKL.

Överenskommelsen syftar till att öka användningen av de Nationella kvalitetsregistren inom psykiatrin. Det handlar dels om att öka täckningsgraden, dvs. andelen patienter som rapporteras till berörda kvalitetsregister, dels om att öka nyttjandet av registren för löpande verksamhetsutveckling, verksamhetsuppföljning och i forskning.

Förutsättningar för att nå målen

För att kunna uppnå målen i överenskommelsen krävs en ökning av registrens tekniska och administrativa supportfunktioner. Samtliga register som ingår i satsningen måste ha en stödorganisation som kan hantera anslutning tekniskt och administrativt. Vidare krävs förbättring av statistisk kompetens samt utveckling av registrens användbarhet för verksamhetsutveckling, inklusive relevanta återrapporteringsfunktioner. Det är även nödvändigt med tillgång till personer med kompetens inom registeranvändning och förbättringskunskap som kan sprida registret till verksamheterna.

Insatser för att uppnå målen

För att uppnå målen i överenskommelsen kommer en tidsbegränsade satsning i två delar att genomföras under 2011:

1. Samtliga berörda register och verksamheter deltar i en gemensam insats för att sprida användningen av de Nationella Kvalitetsregistren inom psykiatrin.

2. Några register och tillhörande verksamheter deltar därutöver i en prestationsbaserad satsning för att öka täckningsgraden för registren och användningen av registren i förbättringsarbete.

SKL ansvarar för att hålla samman satsningen och för fördelningen av medlen inom överenskommelsens två områden som beskrivs ytterligare nedan.

1. Gemensam satsning för att sprida användning av registren

Samtliga register deltar i en gemensam satsning som innebär att:

- Arbeta fram förbättringskoncept och målnivåer för respektive registerområde
- Arbeta fram återkopplingsmaterial som kan användas av deltagande enheter i utvecklingsarbetet
- Koordinera och registeranpassa informationsspridnings- och utbildningsinsatser

SKL ansvarar för att hålla samman arbetet med denna del av överenskommelsen och ska löpande underrätta Socialdepartementet om utvecklingen av arbetet.

2. En prestationsbaserad satsning

Några register erbjuds att delta i en prestationsbaserad införandesatsning. Då inrapporterings- och täckningsgraden skiljer sig åt mellan berörda kvalitetsregister är det inte möjligt att sätta upp generella målnivåer eller kriterier utifrån vilka medel ska avsättas.

Inom ramen för denna del av överenskommelsen ska följande insatser göras:

- Verksamheter som vill delta ska göra en avsiktsförklaring innehållande vissa förutbestämda delar som till exempel vilka register som omfattas, förbättringsområden och egna mål för verksamheten. Dessa avsiktsförklaringar ska inhämtas av respektive register och redovisas för SKL samt delges Socialdepartementet.
- Avsiktsförklaringarna utgör grunden för fördelningen av medel. Ersättning kommer att fördelas, via registerorganisationerna, till verksamheterna som uppfyller de registerspecifika kraven i dessa avsiktsförklaringar. Verksamheterna får stöd i att använda registren från registeranknutna stödorganisationer (som koordineras mellan registren).
- Uppföljning sker för att spegla i vilken mån verksamheterna uppnått målnivåer avseende registrering och täckningsgrad samt uppnådda resultat för övriga förbättringsområden.

SKL ansvarar för att hålla samman arbetet med denna del av överenskommelsen och för att fördela medlen. SKL ska löpande underrätta Socialdepartementet om utvecklingen inom detta projekt.

Samverkan med andra organisationer

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ska samverka med berörda myndigheter samt patient- och brukarorganisationer.

Rapportering

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ska senast den 16 mars 2012 lämna in en ekonomisk rapporteringen om hur medlen har använts. Detta ska göras i en särskild blankett (*bilaga*). Medel som inte har utnyttjats ska redovisas och återbetalas till Kammarkollegiet i samband med den ekonomiska redovisningen. En slutrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet) ska lämnas senast den 31 maj 2012. I slutrapporten ska det finnas en redogörelse för om syftet och målen med överenskommelsen har uppnåtts.

Finansiering

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) kommer att, enligt särskilt beslut, få rekvirera 50 000 000 kronor engångsvis från Kammarkollegiet när överenskommelsen är godkänd av regeringen. 30 000 000 kronor av dessa medel ska användas för en gemensam satsning för att sprida användningen av registren. 18 000 000 kronor ska användas till den prestationsbaserade delen i denna överenskommelse. 2 000 000 kronor ska användas av SKL för stöd till verksamheterna.

Godkännande av överenskommelse

Överenskommelsen blir giltig när den godkänts av regeringen.

För regeringen Socialdepartementet

För Sveriges Kommuner och
Landsting

Karin Johansson
Statssekreterare

Håkan Sörman
Verkställande direktör